

USNESENÍ

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl v senátu složeném z předsedy Ing. Mgr. Martina Jakuba Bruse a soudců JUDr. Martiny Vernerové a JUDr. Jiřího Derfla ve věci

navrhovatele: **Ing. M. K.**, narozen X,
bytem X,

a

- účastníků řízení:
- 1) **Městský úřad Žatec**,
sídlem náměstí Svobody 149, 438 01 Žatec,
 - 2) **Sdružení nezávislých kandidátů Měcholupy, Želeč, Velká Černoc a Milošice**,
jednající volební zmocněnkyní Ing. M. V.,
bytem X,
 - 3) **STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ**,
jednající volební zmocněnkyní M. J.,
bytem X,
 - 4) **VAŠE SDRUŽENÍ NEZÁVISLÝCH KANDIDÁTŮ**,
jednající volební zmocněnkyní D. U.,
bytem X,
 - 5) **Sdružení nezávislých kandidátů Měcholupy**,
jednající volební zmocněnkyní P. C.,
bytem X,
 - 6) **MUDr. Růžena Mottlová**,
bytem X,

o návrhu na neplatnost hlasování a neplatnost volby kandidáta ve volbách do Zastupitelstva městyse Měcholupy konaných ve dnech 23. a 24. září 2022,

takto:

I. Návrh se **zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Návrhem ze dne 7. 10. 2022, doručeným zdejšímu soudu téhož dne, tj. v zákonem stanovené desetidenní lhůtě, se navrhovatel podle § 60 odst. 2 a 4 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

(dále jen „volební zákon“) ve spojení s § 90 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) domáhal vyslovení neplatnosti hlasování a neplatnosti volby kandidáta ve volbách do Zastupitelstva městysu Měcholupy konaných ve dnech 23. a 24. září 2022.

Návrh

2. V návrhu navrhovatel uvedl, že má podezření na pochybení při sčítání hlasů v jednotlivých okrscích, ke kterému dospěl na základě informací od voličů volících ve volebním okrsku č. 3. Celkem 42 voličů mu mělo po zveřejnění výsledků voleb sdělit, že udělilo hlas celé kandidátce Sdružení nezávislých kandidátů Měcholupy, Želeč, Velká Černoc a Milošice [účastník řízení 2]). V okrsku č. 3 však byly celé kandidátce této strany započteny hlasy pro celou kandidátku v maximálním počtu pouze 40. Sdružení nezávislých kandidátů Měcholupy, Želeč, Velká Černoc a Milošice by započtením hlasů od dvou voličů získalo mandát na úkor Sdružení nezávislých kandidátů Měcholupy [účastník řízení 5]).
3. Dále navrhovatel uvedl, že řádné obsazení volebních komisí v menších obcích bývá obtížné, osoby do nich delegované si ne vždy jsou vědomy závažnosti a smyslu svého úkolu, funkci často vykonávají poprvé a jsou pod velkým stresem. Není proto neobvyklé, že při sčítání hlasů dojde k pochybení. Pochybit proto mohly i volební komise v dalších okrscích. To by mělo za důsledek hrubé ovlivnění výsledků hlasování.

Vyjádření účastníků řízení

4. Sdružení nezávislých kandidátů Měcholupy jednající volební zmocněnkyní P. C. označilo návrh za zcela neopodstatněný, neboť postrádá jakékoli důkazy nebo alespoň jejich označení. I pokud by navrhovateli byla 42 voliči sdělena volba strany, za kterou navrhovatel kandidoval, lze tuto skutečnost vysvětlit i jinak. Předně nelze pominout možnost, že některý z těchto voličů lhal. Další možností je například nezapočtení některého z těchto hlasů z důvodu jeho neplatnosti.
5. I paní MUDr. Růžena Mottlová, kandidátka za Sdružení nezávislých kandidátů Měcholupy, jejíž volba byla napadena, označila návrh za neopodstatněný. Zpochybnila tvrzení navrhovatele o tom, že věděl, že ve volebním okrsku č. 3 bylo vhozeno 42 lístků namísto 40. Nesouhlasila ani s napadáním členů volebních komisí. Někteří z nich v nich byli opakovaně, problematiku znají a vždy pracovali odpovědně. Jsou též důkladně proškoleni.
6. Soudu bylo doručeno rovněž vyjádření Radomíra Holana, kandidáta volební strany STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ. Pan Holan není účastníkem řízení [srov. § 90 odst. 2 s. ř. s.] a z vyjádření ani nevyplývá, že by se tohoto postavení domáhal. Není ani volebním zmocněncem oprávněným v řízení za účastníka řízení jednat. Soud proto k jeho vyjádření nepřihlížel.
7. Ostatní účastníci řízení se k návrhu nevyjádřili.

Posouzení věci soudem

8. Soud předesílá, že podle § 90 odst. 1 s. ř. s. se může za podmínek stanovených zvláštními zákony občan, politická strana nebo nezávislý kandidát anebo sdružení nezávislých kandidátů a sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů návrhem domáhat rozhodnutí soudu o neplatnosti voleb nebo neplatnosti hlasování anebo

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

neplatnosti volby kandidáta. Tímto zvláštním zákonem je výše citovaný volební zákon (zákon č. 491/2001 Sb.), podle jehož § 60 odst. 1 se podáním návrhu na neplatnost hlasování, na neplatnost voleb nebo na neplatnost volby kandidáta může domáhat ochrany u soudu každá osoba zapsaná do seznamu voličů ve volebním okrsku, kde byl člen zastupitelstva obce volen, jakož i každá volební strana, jejíž kandidátní listina byla zaregistrována pro volby do tohoto zastupitelstva, přičemž návrh je třeba podat nejpozději deset dnů po vyhlášení výsledků voleb do zastupitelstev obcí Státní volební komisí.

9. Před vlastním meritorním projednáním podaného návrhu se soud nejprve zabýval tím, zda nejsou dány nějaké překážky, které by mu bránily o předmětném návrhu věcně rozhodnout. Dospěl přitom k závěru, že žádné takové překážky nejsou dány, neboť návrh byl podán u věcně a místně příslušného soudu v zákonem stanovené desetidenní lhůtě po vyhlášení výsledků voleb a navrhovatel je k podání návrhu aktivně legitimován, neboť byl ke dni konání voleb zapsán ve stálém seznamu voličů pro volby do Zastupitelstva městyse Měcholupy.
10. Navrhovatel se domáhal vyslovení neplatnosti hlasování ve volbách do zastupitelstva, resp. neplatnosti volby kandidáta volební strany Sdružení nezávislých kandidátů Měcholupy. V souladu s § 90 odst. 2 větou první s. ř. s. ve spojení s § 60 odst. 1 volebního zákona jsou v řízení o návrhu na neplatnost voleb a neplatnost hlasování účastníky navrhovatel, příslušný volební orgán a politická strana, sdružení nezávislých kandidátů nebo sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů, na jejichž kandidátní listině byl uveden kandidát, jehož volba byla napadena. Volebním orgánem v daném případě je v souladu s úpravou obsaženou v hlavě II volebního zákona Městský úřad Žatec. V souladu s aktuální judikaturou Ústavního soudu jsou pak dalšími účastníky řízení všechny volební strany, které v předmětných volbách získaly alespoň jeden mandát (srov. nález Ústavního soudu ze dne 27. 3. 2019, sp. zn. III. ÚS 35/19). S ohledem na to, že navrhovatel napadl zároveň volbu jednoho kandidáta volební strany Sdružení nezávislých kandidátů Měcholupy, soud za účastníci řízení považoval též paní MUDr. Růženu Mottlovou, tedy kandidátku této volební strany, která za ni byla zvolena do zastupitelstva jako poslední ze tří zvolených kandidátů.
11. Podle § 60 odst. 3 volebního zákona platí, že *„[n]ávrh na neplatnost voleb může podat navrhovatel, pokud má za to, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který hrubě ovlivnil výsledky voleb.“* Z odstavce 2 téhož ustanovení vyplývá, že *„[n]ávrh na neplatnost hlasování může podat navrhovatel, má-li zato, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který hrubě ovlivnil výsledky hlasování.“* Podle § 60 odst. 4 platí, že *„[n]ávrh na neplatnost volby kandidáta může podat navrhovatel, má-li zato, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který hrubě ovlivnil výsledek volby tohoto kandidáta.“* Z citovaných ustanovení vyplývá, že návrh na neplatnost voleb, hlasování či volby kandidáta je důvodný při splnění třech předpokladů, kterými jsou protizákonnost spočívající v porušení některého ustanovení volebního zákona, souvislost mezi touto protizákonností a celkovým počtem hlasů odevzdaných pro určitou volební stranu nebo její jednotlivé kandidáty, jakož i to, že tato protizákonnost ovlivnila (nikoli pouze mohla ovlivnit) výsledek voleb jako celek, resp. výsledek hlasování či výsledek volby kandidáta, a to hrubým způsobem. Protizákonnost musí dosahovat takové intenzity, že je možno důvodně předpokládat odlišné výsledky voleb, tedy jiné složení zastupitelského sboru, pokud by k takovému jednání nedošlo (tzv. „zatemnění“ volebního výsledku). Tyto jednotlivé předpoklady pro vyslovení neplatnosti voleb či hlasování ve volbách, které

formuloval Nejvyšší správní soud ve svém usnesení ze dne 2. 7. 2004, č. j. Vol 6/2004-12, publ. pod č. 354/2004 Sb. NSS, musí být splněny kumulativně. To znamená, že pokud kterýkoli z těchto předpokladů nenastal či nebyl prokázán, není možné návrhu vyhovět.

12. Ve vztahu k jednotlivým námitkám navrhovatele považuje soud za potřebné v souladu s ustálenou judikaturou správních (volebních) soudů připomenout, že soudní řízení ve věcech volebních není založeno na principu inkvizičním, ve kterém by sám soud vyhledával veškeré relevantní důkazy k tvrzení účastníků, ale je založeno na zásadě, že každý musí svá tvrzení doložit dostatečnými důkazy. V tomto směru tedy navrhovatele tíží důkazní břemeno, jehož neunesení má obecně za následek neúspěch v soudním řízení (srov. např. usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 21. 11. 2011, č. j. 15 A 72/2011-87, nebo ze dne 11. 11. 2014, č. j. 40 A 21/2014-56). Tomu odpovídá i závěr Ústavního soudu vyslovený v jeho nálezu ze dne 26. 1. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 73/04, podle něhož „... je lid zdrojem veškeré státní moci a mimo jiné se v této roli podílí na jejím ustavování cestou svobodných a demokratických voleb. Tomu odpovídá i zákonná úprava volebního soudnictví a ověřování voleb. Pro procesní úpravu volebního soudnictví a postup v takovém řízení z toho plyne vyvratitelná domněnka, že volební výsledek odpovídá vůli voličů. Předložit důkazy k jejímu vyvrácení je povinností toho, kdo volební pochybení namítá.“
13. V nálezu ze dne 29. 1. 2007, sp. zn. IV. ÚS 787/06, k tomu Ústavní soud doplnil, že „[v]olební soudnictví je založeno na předpokladu objektivní příčinné souvislosti mezi volební vadou a složením zastupitelského sboru nebo alespoň možné příčinné souvislosti. Tuto možnou příčinnou souvislost je však třeba vykládat nikoli jako pouhou abstraktní možnost, nýbrž je třeba ji v řízení řádně prokázat.“ Ve shodě s názorem Krajského soudu v Plzni vyjádřeným v jeho usnesení ze dne 16. 11. 2006, č. j. 57 Ca 148/2006-40, k tomu zdejší soud dodává, že řízení o návrhu na neplatnost voleb, neplatnost hlasování či neplatnost volby kandidáta ve volbách do zastupitelstev obcí je řízením sporným, pro které platí povinnost navrhovatele tvrdit všechny pro rozhodnutí věci významné skutečnosti [srov. § 101 odst. 1 písm. a) zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“)] a označit důkazy k prokázání svých tvrzení [srov. § 101 odst. 1 písm. b) a § 120 o. s. ř.]. Soud v takovém řízení nemůže doplňovat či domýšlet chybějící tvrzení navrhovatele, jakož i z vlastní iniciativy dohledávat důkazy; v opačném případě by narušil rovnost účastníků řízení podle čl. 1 Listiny základních práv a svobod vyjádřenou v § 36 odst. 1 s. ř. s.
14. V souladu s citovanou judikaturou bylo tedy na navrhovateli, aby svá tvrzení o závažných pochybeních při posuzování hlasovacích lístků a při sčítání hlasů dostatečně doložil. Soud jednoduchou kontrolou odevzdaných platných hlasů ve volebním okrsku č. 3 zjistil, že jeho námitka se nezakládá na skutečnosti, neboť ve volebním okrsku č. 3 jen a pouze volební stranu Sdružení nezávislých kandidátů Měcholupy, Želeč, Velká Černoc a Milošice volilo 29 voličů. Ostatní hlasy pro tuto stranu pocházely z hlasování voličů pro jednotlivé kandidáty této volební strany či z hlasování pro volební stranu Sdružení nezávislých kandidátů Měcholupy, Želeč, Velká Černoc a Milošice, při kterém volič současně hlasoval i pro kandidáty jiných volebních stran.
15. Navrhovatel ke svým dalším tvrzením o možném pochybení volebních komisí v dalších okrscích, která byla zcela spekulativní povahy, neuvedl vůbec nic konkrétního ani nepředložil či alespoň nenavrhl žádné důkazy. To současně znamená, že lze bez dalšího vycházet ze zápisů o průběhu a výsledku hlasování v jednotlivých volebních okrscích, jejichž správnost, která se presumuje, ostatně ani navrhovatel nijak nepochybnil.

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

16. V této souvislosti soud poukazuje na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 11. 2010, č. j. Vol 67/2010-47, podle něhož „... kterýkoliv kandidující subjekt (tzn. politická strana, jejich koalice a nezávislý kandidát) je oprávněn delegovat své zástupce do všech okrskových komisí ve volebním obvodu, kde podal přihlášku k registraci. Je proto primárně věcí samotných volebních aktérů, nacházejících se v prostředí svobodné politické soutěže, aby vzájemně kontrolovali dodržování stanovených pravidel. Součástí této kontroly je samozřejmě, ovšem pouze jako ultima ratio, také volební soud. Tento by měl do volebního procesu zasáhnout výjimečně, a to pokud se ostatní prostředky kontroly ukázaly jako neúčinné anebo nelze spravedlivě požadovat jejich vyčerpání a současně existují konkrétní skutečnosti naznačující porušení těchto pravidel způsobem, který mohl ovlivnit výsledek voleb. Pro rozhodování volebního soudu je totiž důležitá zmíněná zásada, podle níž pokud by došlo k pochybení na úrovni okrskové volební komise, měla by být zjednána náprava pokud možno hned „na místě.“ S tímto názorem se zdejší soud plně ztotožňuje a dodává, že primární kontrola průběhu hlasování, posuzování hlasů i jejich sčítání přísluší okrskové volební komisi. Ta ostatně má pro takový úkol nejlepší podmínky, jelikož její jednotliví členové mají možnost bezprostředně vnímat vše, co se v jejich volebním okrsku událo, a to jak při průběhu voleb, tak i při následném sčítání hlasů. Zároveň lze nejen s ohledem na účast osob delegovaných volebními stranami v okrskové volební komisi a slib složený všemi jejími členy předpokládat, že pokud by došlo k jakémukoli nezákonnému zásahu do volební místnosti, urny či volební dokumentace, k jakýmkoli nesrovnalostem při vyhodnocování platnosti a sčítání hlasů, případně k jinému porušení volebního zákona, jistě by tuto okolnost okrsková volební komise s ohledem na své povinnosti plynoucí z volebního zákona a ze složeného slibu zaznamenala v zápisu a řešila odpovídajícím způsobem. Nic takového se ovšem v případě voleb do Zastupitelstva městyse Měcholupy nestalo a v příslušných zápisech, které volební orgán soudu předložil v rámci vyžádané volební dokumentace, nejsou podchyceny žádné výhrady k průběhu voleb, hlasování či sčítání hlasů. Soud proto vyhodnotil tvrzení navrhovatele o údajných možných závažných pochybeních při posuzování hlasovacích lístků a při sčítání hlasů jako nepodloženou spekulaci.
17. Soud v této souvislosti připomíná, že Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 28. 11. 2006, č. j. Vol 82/2006-51, konstatoval, že „... striktní požadavek na předložení relevantních důkazních prostředků navrhovatelem by mohl být při přezkumu voleb překážkou přístupu k soudu, a to zvláště v případě jednotlivých občanů, kteří nejsou účastní sčítání hlasů volebními komisemi. Aby však soud sám přistoupil k přepočtu hlasů či přezkoumávání správnosti jejich posouzení pouze na základě důkazně nepodložené volební stížnosti, musela by jej k tomu v daném případě přimět zvláště významná indicie, která by byla způsobila vyvolat pochybnosti o správnosti vyhlášeného výsledku voleb.“ Stejný názor zaujal ve svém usnesení ze dne 22. 1. 2019, sp. zn. II. ÚS 4169/18, také Ústavní soud a zdejší soud se s těmito závěry plně ztotožňuje. Žádné takové indicie však navrhovatel neuvedl.
18. Za dané procesní situace shledal soud nadbytečným provádět navrhovatelem požadované přepočítání hlasů nad rámec kontroly hlasů udělených jen a pouze volební straně Sdružení nezávislých kandidátů Měcholupy, Želeč, Velká Černoc a Milošice ve volebním okrsku č. 3, neboť navrhovatel neuvedl žádná další konkrétní tvrzení, která by byt jen naznačovala možné porušení volebního zákona, natožpak aby takové skutečnosti doložil. Pokud nebylo prokázáno porušení volebního zákona, nebyla splněna první z výše formulovaných podmínek pro vyhovění návrhu. Vzhledem k tomu, že navrhovatel žádné jiné porušení volebního zákona netvrdil (ani neprokazoval), soud jeho návrh na vyslovení neplatnosti hlasování a neplatnosti volby kandidáta neshledal důvodným, a proto jej zamítl.

19. V souladu s § 90 odst. 3 s. ř. s. soud o návrhu rozhodl usnesením ve dvacetidenní lhůtě od okamžiku jeho doručení, a to bez nařízení jednání, neboť všechny potřebné skutečnosti bylo možné zjistit z předložené volební dokumentace, takže již nebylo zapotřebí provádět další dokazování.
20. O nákladech řízení soud rozhodl v souladu s § 93 odst. 4 s. ř. s, podle kterého v řízení ve věcech volebních nemá žádný z účastníků na náhradu nákladů řízení právo.

Poučení:

Proti tomuto usnesení **nejsou** přípustné opravné prostředky (§ 104 odst. 1 s. ř. s.).

Usnesení **nabývá** právní moci dnem jeho vyvěšení na úřední desce soudu (§ 93 odst. 5 s. ř. s.).

Ústí nad Labem 25. října 2022

Ing. Mgr. Martin Jakub Brus, v. r.
předseda senátu